ماجرای تلخ طبابت پزشکان خارجی در زمان پهلوی

چگونه پس از انقلاب اسلامی در پزشکی خودکفا شدیم؟

پیروزی انقلاب اسلامی ایران دستاوردهای بزرگی در حوزه سلامت رقم زد که یکی از آنها بی‌نیازی از واردات پزشکان بود.

به گزارش خبرگزاری تسنیم، پس از پیروزی انقلاب اسلامی در سال ۱۳۵۷، ایران تحولات گسترده‌ای را در عرصه‌های مختلف از جمله نظام بهداشت و درمان تجربه کرده و با وجود چالش‌های متعدد از جمله جنگ تحمیلی، تحریم‌های بین‌المللی و محدودیت‌های اقتصادی، کشور دستاوردهای قابل‌توجهی در این حوزه کسب کرده است. گسترش پوشش خدمات بهداشتی، ایجاد بیش از ۱۸هزار خانه بهداشت در روستاها که خدمات اولیه بهداشتی را ارائه می‌دهند و درنتیجه بهبود شاخص‌های بهداشتی از جمله افزایش امید به زندگی، کاهش مرگومیر مادران باردار و کودکان، توسعه زیرساخت‌های درمانی، افزایش تعداد تخت‌های بیمارستانی و خودکفایی در تولید دارو و تجهیزات پزشکی، از جمله دستاوردهای بزرگی هستند که به برکت پیروزی انقلاب اسلامی در کشورمان رقم خورده است.

دکتر «سیدحسن امامی رضوی»، دبیر فرهنگستان علوم پزشکی جمهوری اسلامی ایران در گفت‌وگو با تسنیم به گوشه‌ای از پیشرفت‌های حاصل‌شده در حوزه سلامت پرداخته است.

***

***پس از پیروزی انقلاب اسلامی در چه شاخص‌هایی در حوزه سلامت رشد بیشتری داشته‌ایم؟**

در حوزه شاخص‌های بهداشتی، رشد بسیار خوبی در چهار دهه گذشته حاصل شده است. اگر بخواهم مشخصاً فقط یک مورد مهم را بگویم، باید به شاخص مرگ نوزادان اشاره کنم. اولین شاخص مهم، مرگومیر کودکان زیر یکسال است؛ این آمار در سال ۵۳ عددی نزدیک به ۲۰۰ در هر هزار نفر جمعیت بوده؛ یعنی از هر ۱۰ کودک که متولد می‌شدند، ۲ نفر از آنها به سن یکسالگی هم نمی‌رسیدند و عمدتاً به دلیل عدم دریافت مراقبت‌های بهداشتی جان می‌باختند. الان این عدد حدود ۱۰ در هزار نفر جمعیت است؛ یعنی تقریباً تنها در همین یک شاخص، بیست برابر بهبود پیدا کرده‌ایم. ممکن است پرسیده شود که این اتفاق در همه دنیا رخ داده و هنر ما نبوده و کشورها در این پنجاه سال توسعه پیدا کرده‌اند. من دو مثال از دو کشور همسایه می‌زنم که همین حالا در کنار ما زندگی می‌کنند؛ یکی افغانستان است که عددش حدود ۵۰ و تقریباً پنج برابر ماست. یکی دیگری هم عراق است که حدود ۴۰ سال پیش، زمانی که با ما جنگ می‌کرد، شاخص‌هایی نزدیک به ما داشت؛ اما الان عددش دو برابر ماست یعنی حدود ۲۰ در هزار است. امروز رقابت کشورها در منطقه، به‌جز افغانستان و پاکستان، در اعداد نزدیک به ۱۰ در هزار است؛ یعنی کشورهای منطقه که وضعیت خوبی دارند تقریباً هم‌سطح ما هستند. حتی برخی کشورهای ثروتمند جنوب خلیج‌فارس یا بعضی کشورهای اروپایی هم در همین حدود قرار دارند. این فقط یک شاخص بهداشتی است.

تشکیل شبکه بهداشتی- درمانی گسترده در کشور در سال‌های پس از پیروزی انقلاب و زحماتی که نیروهای بهداشتی ما از دهه ۶۰ تا امروز کشیده‌اند باعث شده شاخص‌های بهداشتی کشور با تلاش بسیار ارتقا یافته و حفظ شود. البته باسواد شدن مادران و دانشگاهی‌شدن جامعه زنان هم نقش مهمی در حفظ نوزادان و کودکان داشته که همه این‌ها از برکات پیروزی انقلاب اسلامی است.

*** آقای دکتر شما در دهه شصت و هفتاد پزشک بوده‌اید، در آن دهه‌ها پزشکان خارجی زیادی در ایران مشغول طبابت بودند، چه شد که از واردات پزشک به کشور بی‌نیاز شدیم؟**

بله در دهه ۶۰ و حتی اوایل دهه ۷۰ پزشکان هندی و پاکستانی زیادی در کشور داشتیم؛ این پزشکان البته زحمت زیادی برای درمان بیماران می‌کشیدند، اما درواقع این‌جا کسب تجربه می‌کردند و بسیاری از موارد را در سطحی که اکنون پزشکان متخصص ما سواد دارند، نیاموخته نبودند. در زمینه فعالیت پزشکان خارجی در ایران می‌خواهم خاطره‌ای را برای شما تعریف کنیم. در سال ۷۰ من دستیار جراحی بودم و به شهری محروم در کشور رفتم و جانشین یک جراح هندی شدم. همزمان متخصص زنان هندی هم در آن شهر حضور داشت و به مداوای زنان و بیمارانی که به او مراجعه می‌کردند می‌پرداخت. من حدود دو ماه در آن شهر کار می‌کردم و دستیار جراحی بودم. در یکی از جراحی‌ها دیدم آن خانم دکتر هندی عمل جراحی‌ای را انجام می‌دهد که اگر با همین روالی که انجامش می‌داد ادامه پیدا می‌کرد، خطر مرگ بیمار را تهدید می‌کرد و یا برای بیمار مشکل جدی و غیرقابل برگشتی ایجاد می‌شد. من حین عمل از آن پزشک هندی پرسیدم آیا قبلاً این عمل را انجام داده یا خیر؟ گفت: نه نحوه انجام این عمل را فقط در کتاب خوانده‌ام! من به او توضیح دادم که روش درست چگونه است و وقتی کمکش کردم، تازه متوجه اشتباهش شد و جان بیمار نجات پیدا کرد.

اکنون کشور به مرحله‌ای از دانش داخلی دست یافته که نه‌تنها نیازی به واردات پزشکان خارجی نداریم که حتی از کشورهای دیگر نیز برای درمان به کشور ما مراجعه می‌کنند و گردشگری سلامت نیز در کشور ما شکل گرفته است و به دلیل خدماتی که با تعرفه‌های دولتی به بیماران ارائه می‌شود الان بسیاری از ایرانیان مقیم خارج و حتی افراد خارجی برای دریافت خدمات پزشکی به ایران می‌آیند.

تجربه‌ای که بعد از فارغ‌التحصیلی متخصصان ایرانی در سال‌های بعد از پیروزی انقلاب اسلامی ایجاد شد، باعث شد امروز در این زمینه خودکفا باشیم. البته در توزیع نیرو در مناطق محروم هنوز چالش‌هایی وجود دارد اما نمی‌توان این دستاورد بزرگ یعنی خودکفایی ایران در تربیت نیروی انسانی را انکار کرد.

الان حتی سواد، توانمندی و تجربه پزشکان ایرانی به حدی رسیده که کشورهای همسایه، اروپا، آمریکا، کانادا و استرالیا در حال تلاش برای جذب پزشکان و پرستاران ایرانی هستند که البته ما نیز باید در حفظ این جامعه پزشکی، کوشا باشیم.

*** یعنی حتی همان پزشکانی که در زمان پهلوی و در سال‌های اولیه پیروزی انقلاب وارد کشور شده بودند هم تجربه کافی در درمان بیماران نداشتند و خدمات ارائه شده توسط آن‌ها کیفیت کافی را نداشت؟**

بله همین‌طور است، آن زمان پزشکان خارجی فقط براساس مطالعاتی که در کتاب داشتند عمل می‌کردند و تجربه عملی کمی داشتند. مدل تربیت پزشکان هندی این‌طور بود که وقتی دارند در رشته پزشکی تحصیل می‌کنند بعد از فارغ‌التحصیلی باید دو سال دستیار پزشک بشوند و باید در کنار یک پزشک تجربه کسب کنند اما در زمان قبل از انقلاب به دلیل کمبود پزشک آنها وارد کشور می‌شدند و روی بیماران ما آزمایش و تجربه کسب می‌کردند تا بتوانند پزشک شوند. از سوی دیگر پزشکان خارجی زبان فارسی را هم خوب بلد نبودند و حتی در بسیاری از موارد مشکل دقیق بیماران را به دلیل این موضوع متوجه نمی‌شدند.

این روند تا اواسط دهه ۶۰ ادامه داشت اما با تشکیل وزارت بهداشت در آن سال و توسعه آموزش پزشکی، تعداد دانشجویان توانمند افزایش یافت و کشور از این وابستگی بی‌نیاز شد. الان نیروهایی داریم که ایرانی و نیروهای بومی هر شهری هستند و در ارتباط مستقیم با جامعه هستند. اگر انقلاب اسلامی رخ نمی‌داد، شاید چنین اتفاقاتی هم در کشور ما رخ نمی‌داد زیرا تصمیماتی که با نیت خدمت گرفته شد و ایجاد زیرساخت‌های آموزشی کافی و تلاش مردمی که تحصیل کردند، باعث شد امروز در رشته‌های مختلف علوم پزشکی- از پزشکی، داروسازی و دندانپزشکی گرفته تا رشته‌های پیراپزشکی در ۶۴ دانشگاه علوم پزشکی کشور آموزش داشته باشیم؛ حتی در شهرهای کوچک و دورافتاده هم دانشگاه و رشته‌های کارشناسی و کارشناسی‌ارشد ایجاد شده و نیروهای بومی تربیت می‌شوند. این‌ها افتخاراتی است که باید از آن‌ها پاسداری کنیم و با همدلی و تلاش مستمر حفظشان کنیم.

یکی از دیگر از دستاوردهایی که در حوزه پزشکی داشتیم هم در زمان جنگ تحمیلی و در سال‌های ابتدائی انقلاب اسلامی شکل گرفت. در آن زمان من دانشجوی پزشکی بودم و به عنوان پزشک‌یار در جبهه خدمت می‌کردم. خاطرم هست استاد دکتر فاضل، برای یک عمل جراحی به بیمارستان صحرایی آمده بودند. جوانی در جبهه دچار آسیب عروقی شدید شده بود و اگر ایشان حضور نداشتند و ترمیم عروقی انجام نمی‌شد، جانش را از دست می‌داد. همان‌جا با امکانات محدود عمل انجام شد و موفقیت‌آمیز بود. بعد از عمل، همراه بیمار تا اهواز در آمبولانس رفتم. هزاران عمل جراحی این‌گونه و مشابه در جنگ انجام شد و همین تجربه‌ها باعث پیشرفت علم جراحی در کشور شد.

*** در زمان پهلوی و در سال‌های ابتدائی پیروزی انقلاب، با وجود پزشکان خارجی، تمام جراحی‌ها در داخل کشور قابل انجام بود؟**

خیر، در آن زمان هم کمیته‌ای برای برخی از بیماران تشکیل می‌شد که نام آن «شورای عالی پزشکی» بود و در آن تصمیم گرفته می‌شد که بیمارانی که امکان درمان‌شان در داخل نبود، به خارج اعزام شوند. در آن زمان بسیاری از بیماران برای برخی جراحی‌های ساده امروزی هم به کشورهای خارجی اعزام می‌شدند؛ خاطرم هست که مثلاً در دهه ۶۰ برای جراحی عروق کرونر قلب، بیماران در این شورا بررسی و سپس با تخصیص ارز به خارج از کشور فرستاده می‌شدند، امروز به نقطه‌ای در زمینه پیشرفت‌های پزشکی رسیده‌ایم که این جراحی‌ها چه در تهران، چه در مراکز استان و حتی بسیاری از شهرستان‌ها به‌صورت روتین انجام می‌شود. اکنون با افتخار می‌گوییم برای هیچ عمل جراحی و هیچ خدمت پزشکی‌ای نیاز به اعزام بیمار به خارج از کشور نیست و خدماتی که در دنیا ارائه می‌شود در ایران هم انجام می‌گیرد.

حرکت ایران در مرزهای دانش و به‌روزبودن دانش متخصصان ایرانی در حدی است که به دلیل مزیت تعرفه‌های پزشکی در ایران نسبت به سایر کشورها، حتی برخی از ایرانیان مقیم خارج از کشور نیز برای انجام برخی امور درمانی خود به ایران می‌آیند و برخی جراحی‌ها را در داخل کشور انجام می‌دهند. برای مثال یکی از بیماران که به یکی از مراکز ما مراجعه کرده بود، ۱۰ سال پیش در ایران عمل جراحی قلب برای او انجام شده بود و به اصطلاح در قلب او باطری کار گذاشته شده بود، قرار بود عمل تعویض باطری قلب برای او انجام شود، این بیمار در آمریکا به مرکزی درمانی مراجعه کرده بود و در آنجا از او درخواست شده بود ۵۰هزار دلار بابت این عمل پرداخت کند اما بیمار به جای درمان در آمریکا به ایران نزد خانواده خود بازگشته و عمل را همین‌جا انجام داده است. نمونه‌های مشابه این مورد را زیاد داریم که نشانگر تبحر و توانمندی پزشکان ایرانی در حرکت در مرزهای دانش جهان است.

*** روایت تکان‌دهنده یک پزشک از وضعیت بهداشتی کشور پیش از پیروزی انقلاب**

در همین زمینه، دکتر «محمدعلی محققی» معاون علمی فرهنگستان علوم پزشکی ایران نیز در گفت‌وگو با تسنیم خاطرات خود از وضعیت بهداشتی و درمانی پیش از پیروزی انقلاب را روایت کرد.

*** آقای دکتر شما در چه سالی وارد رشته پزشکی شدید؟**

بنده متولد سال ۱۳۳۵ هستم، در سال ۱۳۵۴ وارد رشته پزشکی شدم و در سال ۱۳۶۰ فارغ‌التحصیل شدم. دکترای پزشکی و تخصص جراحی عمومی را از دانشگاه علوم پزشکی تهران دریافت کردم و دوره فلوشیپ جراحی سرطان را در دانشگاه تگزاس و فلوشیپ جراحی پیوند اعضا را در دانشگاه پیتسبرگ گذراندم.

*** در زمان فارغ‌التحصیل شدن شما، در ایران وضعیت نیروهای انسانی در حوزه پزشکی چگونه بود؟**

اوایل انقلاب و سال‌های آغازین جنگ تحمیلی، بنده مسئولیت بخشی از معاونت آموزشی وزارت بهداشت وقت را برعهده داشتم که تأمین و توزیع نیروی انسانی را برعهده داشت. در آن زمان، در سراسر کشور حتی یک جراح زن نداشتیم. این مسئله بسیار غم‌انگیز بود، زیرا بسیاری از بانوان به دلیل نبود پزشک زن و به علت مسائل فرهنگی و مذهبی، از مراجعه به پزشکان مرد خودداری می‌کردند و گاهی برخی از بیماری‌های حوزه زنان خود را تا پایان عمر تحمل می‌کردند.

در آن زمان بسیاری از پزشکان عمومی و متخصص نیز از کشورهای خارجی نظیر بنگلادش به ایران می‌آمدند و با کمبود شدید نیروی انسانی مواجه بودیم. ساختارهای درمانی ابتدائی و نیروی انسانی ضعیف بود و بسیاری از پزشکان خارجی که از هند و بنگلادش و فیلیپین وارد کشور می‌شدند تا مردم را درمان کنند حتی زبان و فرهنگ مردم ایران را نمی‌شناختند. یکی از تصمیمات مهم آن دوران این بود که در رشته‌های ضروری پزشکی، ظرفیت پذیرش به بانوان نیز اختصاص یابد. به‌عنوان مثال، در رشته تخصصی زنان و زایمان، ظرفیت به طور کامل به خانم‌ها اختصاص داده شد. در رشته جراحی عمومی نیز که تعداد متخصصان زن بسیار اندک بود، نیمی از ظرفیت به بانوان تعلق گرفت.

با اجرای این سیاست‌ها، روند تربیت نیروی انسانی با سرعت بیشتری انجام شد و پس از حدود دو دهه، تعداد قابل‌توجهی جراح زن تربیت شدند. امروز نسبت جراحان زن به مرد به شکل چشمگیری افزایش یافته و تقریباً در همه شهرهای کشور جراحان متخصص زن مشغول ارائه خدمت هستند.

*** اوضاع بهداشت و درمان مردم در آن سال‌ها چه‌طور بود؟**

برای این که بتوان وضعیت بهداشتی و درمانی کشور را در سال‌های پیش از انقلاب با اکنون مقایسه کرد، می‌توان چند شاخص مهم را مدنظر قرار داد. پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران، در زمینه چند شاخص دستاوردهای بسیار چشمگیری حاصل شده است که این شاخص‌ها از سنجه‌های بسیار مهم در حوزه سلامت به‌شمار می‌روند. یکی از آنها، افزایش امید به زندگی در بدو تولد است که پیش از انقلاب، امید به زندگی در زنان حدود ۵۳ و در مردان ۵۵ سال بود. این شاخص اکنون به حدود ۷۹٫۶ سال در زنان و ۷۶٫۱ سال در مردان رسیده است.

کاهش مرگومیر مادران باردار نیز از دیگر شاخص‌هایی است که به برکت پیروزی انقلاب اسلامی ایران بهبود یافته است، نرخ مرگومیر مادران باردار پیش از انقلاب حدود ۲۵۴ در هر ۱۰۰هزار نفر بود که در سال ۱۴۰۰ به حدود ۲۵ مورد در هر صد هزار نفر رسیده است؛ یعنی تقریباً ۱۰ برابر بهبود. البته هدف آن است که این رقم به صفر نزدیک شود.

کاهش مرگومیر نوزادان نیز از دیگر شاخص‌های سلامت است که مرگومیر نوزادان از حدود ۱۵۴ در هزار تولد زنده در سال ۱۳۵۳ به حدود ۹ نفر در هزار تولد کاهش یافته است.

کاهش مرگومیر کودکان زیر یک سال نیز از دیگر شاخص‌هایی است که مهم است و این شاخص اکنون به حدود ۱۲ در هزار نفر رسیده است.

کاهش مرگومیر کودکان زیر پنج سال نیز در این چهار دهه رخ داده و این آمار از حدود ۲۲۵ در هزار نفر در سال ۱۳۵۳ به حدود ۱۴ در هزار نفر در سال ۱۴۰۰ کاهش یافته است.

در حوزه بهداشت عمومی نیز پیشرفت‌های چشمگیری حاصل شده است؛ از جمله کنترل بیماری‌های واگیر مانند سیاه‌سرفه، سل، ریشه‌کنی آبله، فلج اطفال و مالاریا، کزاز نوزادی، کاهش بیماری‌های اسهالی به‌ویژه در کودکان و ارتقای پوشش واکسیناسیون که اکنون به نزدیک صددرصد رسیده است. زنجیره سرد ثابت و سیار برای انتقال و نگهداری واکسن‌ها برقرار شده و پوشش ایمنی تقریباً کامل برای مردم ایجاد شده است.

یکی از غم‌انگیزترین مسائل پیش از انقلاب، سوءتغذیه شدید در کودکان زیر پنج سال بود؛ بنده در حدود سال ۱۳۵۹ پایان‌نامه تحصیلی خود را درباره سوءتغذیه در کودکان می‌نوشتم و در مرکز طبی کودکان شاهد بودم که بخش قابل‌توجهی از مراجعات مربوط به سوءتغذیه انرژی و پروتئینی بود و کودکان در وضعیت بسیار نامناسبی قرار داشتند اما با اجرای برنامه‌های پس از انقلاب، سوءتغذیه شدید تقریباً در کشور دیده نشد.

از اقدامات مهم دیگر، ترویج تغذیه با شیر مادر، پایش رشد کودکان زیر پنج سال، افزودن ید به نمک طعام و کاهش گواتر بوده است که شاخص‌های تغذیه‌ای و سلامتی را بهبود داده است.

از سوی دیگر باتوجه به این که دو مورد از علل مهم مرگومیر در دنیا، آب ناسالم و عدم واکسیناسیون به‌شمار می‌رفت، در زمینه تأمین آب آشامیدنی سالم در سال‌های پس از پیروزی انقلاب اسلامی تحول بزرگی رخ داد. پس از انقلاب، تقریباً همه روستاها از آب آشامیدنی سالم برخوردار شدند. در آن سال‌ها وزارت بهداشت به موضوع رساندن آب آشامیدنی ورود کرد، زیرا این موضوع مستقیماً با سلامت مردم مرتبط بود. این اقدام نقش مهمی در ارتقای سلامت روستاییان داشت.

یکی دیگر از جلوه‌های مهم انقلاب نیز، تحقق عدالت ساختاری در سلامت بود. مجلس شورای اسلامی با تصویب قانونی مترقی، باعث شد وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، با ادغام آموزش‌وپژوهش در خدمات سلامت تشکیل شود. بر این اساس، دانشگاه‌های علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی ایجاد شدند. هر دانشگاه علوم پزشکی مسئول سلامت جمعیت مشخصی در یک منطقه شد و موظف گردید پاسخگوی نیازهای بهداشتی و درمانی همان جمعیت باشد. این مدل، ساختاری عادلانه ایجاد کرد که در نوع خود کم‌نظیر است و می‌تواند الگویی برای سایر کشورها باشد.

*** خاطره‌ای هم از وضعیت بهداشت در دوره پهلوی یا سال‌های ابتدائی پیروزی انقلاب دارید؟**

بله؛ در سال ۱۳۵۶ گروهی از دانشجویان دانشگاه ملی (شهید بهشتی فعلی) و دانشجویان پزشکی به یکی از مناطق محروم کشور سفر کردند که در آن منطقه نظام ارباب‌رعیتی حاکم بود و مردم در شرایط بسیار نامناسبی زندگی می‌کردند. دانشجویان پزشکی به یکی از روستاهای آن منطقه رفته بودند که دیده بودند شرایط روستا به‌گونه‌ای است که فاضلاب سرویس‌های بهداشتی به جایی می‌رود که سربسته نیست و در محلی بالاتر از روستا قرار دارد که باعث ورود فاضلاب به محل زندگی مردم شده و محیط زندگی مردم آنجا را آلوده می‌کرده است. این شرایط باعث شده بود که بیش از ۶۰درصد دختربچه‌های آن منطقه دچار بیماری قارچی پوست سر شده و دچار کچلی شوند؛ این نمونه‌ای از بی‌عدالتی گسترده آن دوران بود.

در دوره قبل از انقلاب محرومیت‌ها به‌ویژه در روستاها و به خصوص در حوزه بهداشتی و درمانی بسیار عمیق و زیاد بود و این در حالی بود که در آن زمان حدود ۷۰درصد جمعیت ایران ساکن مناطق روستایی و شهرهای بسیار کوچک بودند بنابراین دستاوردهای انقلاب در حوزه سلامت بسیار گسترده است؛ هرچند نباید به وضعیت موجود قانع بود و نظام جمهوری اسلامی و مردم ایران شایستگی آن را دارند که به مراتب دستاوردهای بیشتری برای مردم ایران و حتی سایر کشورهای منطقه و جهان اسلام فراهم شود.

نیازمندی‌های کیهان
قبول آگهی تلفنی
از ساعت ۸ صبح الی ۶ بعدازظهر
تلفن: ۵-۳۳۱۱۲۲۹۲
فکس: ۳۳۱۱۸۰۵۳
niyaz.mandiha@kayhan.ir

مرکز			
۳۳۱۱۰۲۰۲	۳۳۱۱۰۲۰۸	۳۳۱۱۲۱۹۳	
۳۳۱۱۳۵۱۹	۳۳۹۱۱۵۶۸	۳۳۱۱۲۲۹۱	
۳۳۱۱۰۲۱۰	۳۳۱۱۹۲۳۶	۳۳۱۱۳۰۸۵	
۳۳۱۱۸۰۵۰	۳۳۱۱۲۱۹۵	۳۳۹۴۲۰۰۰	

جنوب	
سعدی	۳۳۹۶۲۲۱۱ - ۳۳۹۶۲۲۳۳
شرق استان تهران	۳۶۲۵۷۰۷۴
اسلامشهر	۵۶۳۴۴۳۴۳
چهاردانگه	۵۶۳۵۹۵۹۸

شمال	
قلهک	۲۲۶۰۳۶۳۵
شمیران	۲۲۷۱۲۹۷۶
مطهری	۸۸۹۰۰۸۶۷ - ۸۸۸۰۱۵۵۲
شهرآرا	۶۶۵۹۲۲۶۶-۶۶۵۹۳۰۱۰-۱۱

شرق — غرب	
شهریار	۰۹۱۲۱۶۲۰۸۴۹
	۶۵۲۲۲۹۳۳
کرج	۰۲۶-۳۲۲۲۶۰۱۳ ۳۲۲۲۴۴۱۱
دماوند	۷۶۳۲۱۹۳۸

اسامی ۱۵ نفر از فرزندان تحت پوشش شیرخوارگاه شبیر

نام مستعار کودک: قاصدک
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۲۱
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۴
ارجاع دهنده: بیمارستان مهدیه

نام مستعار کودک: المیرا لرستانی
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۴/۲۴
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۴
ارجاع دهنده: مرکز ذوالفقاری

نام مستعار کودک: آروشا
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۲۶
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۴
ارجاع دهنده: اورژانس اجتماعی ملارد

نام مستعار کودک: ماهک
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۰۱
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۶
ارجاع دهنده: اورژانس اجتماعی رباط کریم

نام مستعار کودک: شهرزاد
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۲۵
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۶
ارجاع دهنده: اورژانس اجتماعی رباط کریم

نام مستعار کودک: رامین
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۰۴
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۶
ارجاع دهنده: اورژانس اجتماعی رباط کریم

نام مستعار کودک: شهاب
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۰۳
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۵
ارجاع دهنده: بیمارستان بهارلو

نام مستعار کودک: شاهرخ
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۰۸
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۵
ارجاع دهنده: بیمارستان بهارلو

نام مستعار کودک: دارا
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۳۰
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹
ارجاع دهنده: بیمارستان اکبرآبادی

نام مستعار کودک: ماکان
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۲۹
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹
ارجاع دهنده: بیمارستان بهارلو

نام مستعار کودک: پریناز
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۳۰
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹
ارجاع دهنده: بیمارستان اکبرآبادی

نام مستعار کودک: مهرناز
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۸/۲۳
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹
ارجاع دهنده: بیمارستان اکبرآبادی

نام مستعار کودک: رامک
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۰۲
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۰۹
ارجاع دهنده: اورژانس اجتماعی شهریار

نام مستعار کودک: امیر رضا
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۰۳
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۴
ارجاع دهنده: اورژانس اجتماعی ملارد

نام مستعار کودک: ماهنوش
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۰۴
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۴
ارجاع دهنده: اورژانس اجتماعی دماوند

اسامی ۴ نفر از فرزندان تحت پوشش شیرخوارگاه حضرت رقیه (س)

نام مستعار کودک: نوحا
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۲۶
زمان پیدایش: ۱۴۰۴/۱۱/۰۸
محل پیدایش: بیمارستان آرش

نام مستعار کودک: یاسین
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۲۱
زمان پیدایش: ۱۴۰۴/۱۱/۱۲
محل پیدایش: بیمارستان مهدیه

نام مستعار کودک: کعبه
تاریخ تولد: ۱۴۰۳/۰۵/۱۵
زمان پیدایش: ۱۴۰۴/۰۶/۱۱
محل پیدایش: اورژانس اجتماعی شهریار

نام مستعار کودک: کیسان
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۰۵
زمان پیدایش: ۱۴۰۴/۱۰/۰۵
محل پیدایش: بیمارستان امام حسین بهارستان

اسامی ۱۰ نفر از فرزندان تحت پوشش شیرخوارگاه شبیر

نام مستعار کودک: آرسین
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۲۰
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۲۹
ارجاع دهنده: بیمارستان اکبرآبادی

نام مستعار کودک: سهیل
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۱۴
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵
ارجاع دهنده: اورژانس اجتماعی رباط کریم

نام مستعار کودک: عرفان
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۱۰
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶
ارجاع دهنده: بیمارستان مفتح ورامین

نام مستعار کودک: مهتاب
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۲۸
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵
ارجاع دهنده: بیمارستان شهدای پاکدشت

نام مستعار کودک: اهورا
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۱۴
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۰۵
ارجاع دهنده: بیمارستان مهدیه

نام مستعار کودک: سایمان
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۲۲
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۲۹
ارجاع دهنده: بیمارستان اکبرآبادی

نام مستعار کودک: درنا
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۰/۱۹
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۲۳
ارجاع دهنده: بیمارستان سوم شعبان تهران

نام مستعار کودک: آریا احسنی نمین
تاریخ تولد: ۲ ساله
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۰۶
ارجاع دهنده: اورژانس اجتماعی دماوند

نام مستعار کودک: نویان
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۱۱/۰۳
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۱/۱۱
ارجاع دهنده: بیمارستان شهدای سلامت ملارد

نام مستعار کودک: شاهین
تاریخ تولد: ۱۴۰۴/۰۹/۲۸
تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۱۰/۱۷
ارجاع دهنده: بیمارستان امام خمینی شهریار

کیهان بچه‌ها
مجله
علمی، ورزشی، داستان
سه شنبه ها
هردو هفته یکبار
ویژه کودکان و نوجوانان
منتشر می شود

شنبه هرهفته
ژندوز
قدیمی ترین
نشریه اختصاصی بانوان

ویژه‌نامه تخصصی خودرو بامطالبی متنوع و کادری ورزیده با آخرین اخبار روز بهترین مکان جهت درج آگهی‌های شما